

Finn-Ole HEINRICH: Frerku, trpaslíku!

ÚPLNĚ JASNÉ

„Frerku, trpaslíku! Frerku, trpaslíku!“ hulákají děti na hřišti, ve třídě a na koupališti, když vidí přicházet Frerka. Frerk si myslí, že to dělají vlastně úplně bezdůvodně. Fajn, není nijak zvlášť vysoký, ale na kluka svého věku není ani nijak zvlášť malý. Dokonce není ani nejmenší ve své třídě, to je přece Marko Knoppknopp, který měří ještě o dva centimetry míň.

„Frerku, trpaslíku!“ hulákají děti jenom proto, že se to rýmuje, to je docela jasné.

KARANTÉNA A MIGRÉNA

Frerk by hrozně chtěl mít psa, pokud možno co největšího: bernardýna, bobtaila, bernského salašnického psa. Největší a nejúžasnější ze všech by byl irský vlkodav. To je pes veliký jako mladá kráva, se srstí dlouhou a rozčuchanou jakou mají američtí buvoli, do níž může člověk zabořit prsty a která krásně hřeje. Takový pes dovede zachraňovat životy, vytahovat lidi zpod laviny, zahnat zloděje, vycítit nebezpečí a vyčenichat tajné stopy. Člověk se mu může vyhoupnout na záda a ujíždět nocí, možná až do Mongolska, do Ekvádoru a na nejvyšší vrcholky světa. Umí přeskakovat potoky a plavat v řekách, takový pes určitě dokáže i lovit ryby. Takový pes by neaportoval klacíky, on by porážel stromy, a rozhodně by nepanáčkoval, rozkazům by se jenom smál. Když takový pes zaštěká, zní to asi jako dvanáct medvědů, co sedí v nejhlubší propasti a zpívají hlasitou písničku.

Takový pes má pracky jako lev a veliké tmavé oči, hluboké jako horský tunel. A ty oči by se na Frerka ustavičně dívaly. Protože pes a Frerk by byli kamarádi, pořádní, opravdoví kamarádi, a kdyby Frerk na psa jenom kývl nebo mu pošeptal do psího ucha dvě tři tajná slůvka, pes by mu okamžitě rozuměl. Frerkovi a jedině jemu, protože ten pes by poslouchal jenom toho, koho by poslouchat chtěl, a to by byl zkrátka a dobře Frerk. Pak by si děti klidně mohly krákorat: „Frerku, trpaslíku“, konečně by měly důvod. Protože vedle vlkodava by Frerk opravdu vypadal jako trpaslík – a sice šťastný trpaslík.

Kdyby na něj děti pokřikovaly, mohl by se Frerk jednoduše vyšvihnout na svého obřího psa, chytit se jeho dlouhých, rozježených chlupů, obrovský pes by jedinkrát pořádně vyštěkl a děti by se pod tíhou jeho dechu skácely na zem. A pak by všechny pelášily pryč. Kam? To je jedno. A Frerk by zabořil obličej do vlkodavovy srsti, tak pevně, až by ho lechtala v nose a on by cítil pach svého divokého psa. Taková vůně, která člověka lechtá až úplně dole v bříšku. Divoký pes totiž voní jako lesní půda, višně a stromová kůra, jako dobrodružství, jabloňové květy a seno, jako hlína a slaná voda, která vám uschla na kůži.

Jenomže Frerk žádného psa nemá, dokonce ani čivavu nebo mopslíka. A ani

*Ukázku z knihy Finn-Ole Heinricha „Frerk, du Zwerg!“ (str. 5-35) přeložila Michaela Škultéty. Překlad vznikl v rámci projektu Goethe-Institutu **Pěkně od začátku**.*

© 2011 Bloomsbury Berlin. Veškerá práva vyhrazena.

<http://www.goethe.de/cesko/pekneodzacatku>

žádného nedostane, ani docela maličkatého, protože jeho maminka je alergická: na kočky. Na neviditelnou špínu. Na příliš mnoho sluníčka. A na psy. Co je to alergie? Frerk v tom nemá úplně jasno, ale jeho maminka trpí na alergické reakce, říká to často: „Mám alergickou reakci!“

Má alergii na všechno, co je zábavné, totiž na psy, výlety, čokoládu, léto a maliny, i na návštěvy a všechny Frerkovy kamarády, kteří by s ním mohli přenocovat pod jeho postelí. Když je doma nepořádek nebo špína, dostane máma migrénu. Migréna je bolení hlavy, „které si nedokáže představit nikdo, kdo to nezažil,“ tvrdí Frerkova maminka.

A tak je doma všude čisto a uklizeno a Frerk nemá žádného psa. Migréna, myslí si Frerk, zní vlastně jako jméno dravé kočky se zuby podobnými mečům z nějakého dobrodružného příběhu. Vůbec ne jako důvod, proč musí bydlet v čistém a uklizeném domě, ve kterém se nesmí běhat ani křičet ani dovádět se psem.

„Ani jezevčíka, jakého má paní Prachová odnaproti?“ vyzvídá Frerk.

„Ne, ne a ne, nikdy a stokrát ne! Jezevčíci páchnou a slintají a nosí dovnitř špínu a blechy!“ opáčí maminka. Bojí se divokých zvířat, bakterií, choroboplodných zárodků a virů a všeho, co žije ve škvírách, pod okraji, v temných koutech nebo ve skulinách. Maminka nosí rukavice a má antibakteriální spreje, které umějí choroboplodné zárodky zabít. Do domu se vchází předsíní, Frerkova maminka jí říká „karanténa“. V karanténě se musí odložit všechno, co přišlo do kontaktu s vnějším světem, boty, bundy, tašky. A protože pes se svléknout nemůže, srst přece není bunda, nesměl pes do jejich domu nikdy vkročit.

Karanténa, myslí si Frerk, zní vlastně jako název pirátského ostrova. Ostrova plného opic a palem, s kouřící sopkou, s liánami, kolibříky a strašlivě jedovatými hady.

MALÉ OVOCE

Ke snídani je pokaždé müsli.

„Abys byl velký a silný!“ říká Frerkova maminka ráno co ráno a míchá všelijaké zrní a krájí ovoce na takové malinkaté kousíčky, že je z něj skoro kaše.

Ferk si myslí, že to nemá vůbec žádný smysl. Člověk si dá přece takových kousků do pusy vždycky aspoň deset, takže by je máma klidně mohla nechat desetkrát větší. A on by je pak aspoň mohl žvýkat.

Ferkova maminka utopí zrní a ovocné minikostičky v mléce, přisune kaši k Frerkovi, usměje se a řekne: „Abys byl velký a silný.“

A Frerk si myslí: Hm, zatím to funguje vážně skvěle. Ve třídě je druhý nejmenší a třetí nejslabší.

Ale možná má maminka pravdu, možná by byl úplně ze všech nejmenší a úplně ze všech nejslabší, kdyby to müsli nejedl. Je ale taky možné, napadne

*Ukázka z knihy Finn-Ole Heinricha „Ferk, du Zwerg!“ (str. 5-35) přeložila Michaela Škultéty. Překlad vznikl v rámci projektu Goethe-Institutu **Pěkně od začátku**.*

© 2011 Bloomsbury Berlin. Veškerá práva vyhrazena.

<http://www.goethe.de/cesko/pekneodzacatku>

Frerka, je docela dobře možné, že jsem pořád tak malý, protože v jednom kuse jím tak malé ovoce.

Vezme si lžíci a pustí se do snídaně. Frerk si myslí, že lžíce je vlastně docela fajn slovo, které není třeba vůbec vylepšovat. Může si klidně zůstat takové, jaké je. Veselé je dost. Lžíce. Frerk si tajně shromažďuje v hlavě svoje nejoblíbenější slova, která jsou hezčí než ta, která by měl správně používat. Maminka tvrdí, že svá oblíbená slova používat nemá, prý už je na takové nesmysly moc velký. Třeba když Frerk řekne „pádit“, maminka ho napomene: „Říká se běžet a ne pádit!“

Ale ve Frerkově hlavě je všechno jinak. A je opravdu dobré mít v hlavě vždycky něco jiného než všichni ostatní. Něco vlastního. Frerk to nemusí nikomu vysvětlovat, už vůbec ne rodičům, kteří beztak spoustu věcí nechápou, takže jim člověk nemusí všechno říkat a může si o krásných slovech v duchu přemýšlet.

VAJÍČKO V PÍSKU

Frerk si přeje psa, a sice co největšího, nejraději obrovského, úplně ze všeho nejraději největšího irského vlkodava na světě. A co najde místo toho? Vajíčko. Po škole na Frerka čeká Andi Kolumpeck, tak jako každý den. Ale ne proto, že by byli dobří kamarádi. Andi Kolumpeck chodí už do šesté třídy. Je vysoký a silný a bohužel i dost hloupý. Nemá Frerka rád, ale Andi nejspíš nemá doopravdy rád nikoho. Nevypadá jako člověk, který dovede mít někoho rád.

„Vypadáš jako buřt,“ prohlásí Andi Kolumpeck, když Frerka spatří, a strčí do něj. Taková hloupost, myslí si Frerk, nevypadám přece jako buřt, ale přesně vzato navlas stejně jako táta, a táta je prodavač obuvi. Nahlas to ale raději neřekne, jenom si to myslí. Beztak to nemá smysl. Andi Kolumpeck nejspíš stejně neví, co je to prodavač obuvi.

„Celý tatínek,“ říkává Frerkova maminka, „jenom menší“, a připraví oběma oblečení na druhý den. Je úplně stejné, jen v různých velikostech. Lehké kalhoty z vlny tak modré, že ji nejde rozeznat od černé. Kalhoty mají zvláštní, směšný záhyb, jaký nikdo jiný ve škole nemá. Frerkova maminka tvrdí, že je to od žehlení. Frerk záhybu v duchu říká krumpflumpl, protože nikdo neví, k čemu je dobrý. A košile, kvalitní košile, to se rozumí, s límečkem a kostičkami, stejně malými jako ranní ovoce. Svetr bez rukávů nebo vesta, pokaždé z nejjemnější vlny, něco docela speciálního. Frerk je rád, že aspoň nemusí nosit brýle, jinak by opravdu vypadal úplně jako tatínek, jenom mnohem menší.

„Žer špínu, buřtíku!“ prohlásí Andi Kolumpeck a strčí Frerkovi hlavu do studeného, mokrého písku na školním dvoře. Pěkně hluboko a dlouho mu ji drží. Pak utíká pryč. Ani se při tom nesměje, jen legračně protáhne pusou, jako by to ani jeho samotného nebavilo.

Taková hloupost, myslí si Frerk. Tohle je přece písek a ne špína. Malý, ale

*Ukázku z knihy Finn-Ole Heinricha „Frerk, du Zwerg!“ (str. 5-35) přeložila Michaela Škultéty. Překlad vznikl v rámci projektu Goethe-Institutu **Pěkně od začátku**.*

© 2011 Bloomsbury Berlin. Veškerá práva vyhrazena.

<http://www.goethe.de/cesko/pekneodzacatku>

důležitý rozdíl. A pak ucítí ve studeném písku na špičce nosu něco teplého. Vyhrabe to. Je to vajíčko! Ale jaké vajíčko? Podivné vajíčko.

Je teplé a trochu šišaté a příliš velké, než aby mohlo být slepičí, ale zase ne dost velké, aby patřilo pštrosovi. Navíc má zvláštní barvu, jakou Frerk ještě nikdy v životě neviděl. Červenější než mámina rtěnka, zelenější než jarní tráva, žlutější než sluníčko – a to všechno najednou. Třpytí se, leskne, blýská. Frerk se v duchu rozhodl, že tahle barva se jmenuje „flumpová“. Prostě tak. Když vajíčkem zatřeše, ozve se tiché, jakoby vzdálené cinkání a po něm docela nepatrné bubnování.

Frerk nemá nejmenší tušení, co by to mohlo být za vajíčko, na druhou stranu se ve vajíčkách nijak zvlášť nevyzná, přesněji řečeno vajíčko ještě nikdy nejedl, dokonce ani na Velikonoce. Jeho maminka je totiž na vajíčka alergická. Takže, pomyslí si Frerk, je vlastně docela dobře možné, že s vajíčky si člověk může užít nějakou zábavu. A strčí vajíčko jednoduše do kapsy. Vyplivne písek, který mu ještě pořád skřípe mezi zuby, vstane a vydá se domů. V kapse kalhot si nese zvláštní vajíčko.

No co, aspoň vajíčko, říká si Frerk. To je přece něco a lepší něco nežli nic. Strčí dotekový pařát, tedy vlastně ruku, do kapsy a flumpové vajíčko pohladí, třebaže by mnohem raději hladil psa, ze všeho nejraději pořádně velikého. Ale možná, že takhle to prostě v životě občas chodí: člověk si něco přeje, kupříkladu psa nebo třešňovou limonádu nebo plnovous – a dostane akorát vajíčko.

VAJÍČKO, KTERÉ UMÍ ŠTĚKAT

Frerkův tatínek toho moc nenamluví. Jenom ráno řekne „dobré ráno“ a večer zase „dobrou noc“:

Tak jako teď. Sedí u Frerka na posteli, přikryje ho a řekne: „Dobrou noc.“

Pak ještě jako vždycky nějakou chvíli krčí nos. Frerk si pokaždé myslí, že by mu tatínek možná rád pověděl něco víc. Vypadá to totiž, jako kdyby ho v nose lechtala nějaká slova, slova, která se nesmějí vyslovit: pádit, bambulák, putavice a frňák. Ale tatínek je ne a ne dostat ven. Možná proto, že se nenacházejí na správném místě? Anebo by tatínek rád řekl: „Rozmyslel jsem si to, zítra ti koupím psa. Budeme mu říkat Braktulimur nebo Kurt, to je na tobě.“ Jenomže tatínek se jen poškrábe na nose a řekne: „Dobrou noc.“ Zhasne světlo a zavře za sebou dveře.

Jen co je pryč, otevře Frerk zásuvku nočního stolku, do které schoval podivné vajíčko. Vezme ho do ruky a přiloží si ho ke tváři. Cítí, jak je teplé, stejně teplé jako silnice v létě, po které člověk běhá bosý, nebo jako sušenka čerstvě vytažená z trouby.

Čekal na to opravdu dlouho: Konečně je večer a Frerk je ve svém pokoji sám. Dveře jsou zavřené a nikdo už ho neruší. Frerk slyší tiché zvuky a přiloží si

*Ukázku z knihy Finn-Ole Heinricha „Frerck, du Zwerg!“ (str. 5-35) přeložila Michaela Škultéty. Překlad vznikl v rámci projektu Goethe-Institutu **Pěkně od začátku**.*

© 2011 Bloomsbury Berlin. Veškerá práva vyhrazena.

<http://www.goethe.de/cesko/pekneodzacatku>

vajíčko k uchu.

A opravdu! Vajíčko vydává zvuky. Hlasy, kterým není rozumět, tlumené a vzdálené, řinčení, škrábání, rachocení. Jako kdyby se ve vajíčku strhla pořádná mela! Frerk vůbec netuší, co má s takovým vajíčkem dělat. Neměl by ho radši odnést zpátky do písku, kde ho našel? Nebo ho – vysedět? Propíchnout a vyfouknout? Rozbít o okraj pánve a udělat míchané vajíčko? Dát ho do ledničky? Postavit pro něj hnízdo? Frerk zkrátka a dobře neví, a tak prozatím vrátí podivné vajíčko do zásuvky a usne.

Druhý den ráno strčí do dveří hlavu tatínek a řekne: „Dobré ráno.“

Frerk vstane a oblékne si věci, které mu přichystala maminka. Pak vykročí k nočnímu stolku, chce si odnést vajíčko s sebou do školy. Potají, v kapse kalhot. Otevře zásuvku a uvidí vajíčko. Vypadá ještě podivněji než včera: Vajíčku přes noc narostla srst. Tajuplné vajíčko! Opravdu prapodivné vajíčko!

Frerk ho schová do kapsy a pomyslí si: Když už má srst, třeba mu do rána vyrostou i nohy a tlama, aby mohlo štěkat a kousat. Třeba se z vajíčka nakonec stane pes. Anebo je možná uvnitř ve vajíčku pes a jeho srst to vytlačilo ven, protože je na vajíčko moc velký, ale zároveň ještě moc mladý na náš svět. Kdo už prosím pěkně přesně ví, jak se z vajíčka líhne pes? A jestli ve vajíčku žádný pes není, třeba to vejce dostane alespoň blechy.

Frerk se rozesměje a jde do školy. Vajíčko, které dokáže štěkat, tedy možná, a má blechy. Havěť s bakteriemi.

VAJÍČKO S TAJEMSTVÍM

Frerk přijde do třídy a děti začnou volat: „Frerku, trpaslíku!“

Frerk strčí ruku do kapsy u kalhot a podrbe vlkodaví srst. Pomyslí si: Kdybyste tak věděli! Dnes na něj můžou ostatní pokřikovat, jak chtějí, můžou vřesťet, dobírat si ho a zlobit, Frerk se docela klidně posadí na své místo a zakření se. A všichni se ptají: „Proč se tak křeníš, trpaslíku Frerku?“

Ale Frerk jenom pokrčí rameny a kření se dál, protože má tajemství, a protože si ho nechá pro sebe. Vůbec mu to nevádí, ve Frerkovi není ani jiskřička vzteku, má v ruce tajemství s vlkodaví srstí.

„Děti dovedou být kruté,“ říká paní Sommerová nejméně šestkrát za den. Ona to musí vědět, ona děti zná, je totiž učitelka. Ale copak děti můžou za to, že se Frerku rýmuje na trpaslíku, Karlíku na hajzlíku a Ilono na pitomo?

Frerk měl vlastně ještě štěstí. Trpaslíci jsou sice mrňaví, ale každý je má rád. Co by měla říkat třeba taková Alice? Alice, palice, uškrtila zajíce, nemohla ho uškrtit, musela ho utopit! Nebo Matěj, na kterého věčně volají: Matěji, Matěji, proč tě holky nechťejí? Nebo Aneta: Aneta, popleta, hloupá je jak roleta! Cilka chrápe jako pilka, Alexandr šel na vandr, zapomněl si cukrkandl, Monička-slepíčka, Radek-zadek.

Při vybíjené posílají Frerka do holčičího týmu. Jeho svačiny jí Andi Kolumpeck.

*Ukázku z knihy Finn-Ole Heinricha „Frerk, du Zwerg!“ (str. 5-35) přeložila Michaela Škultéty. Překlad vznikl v rámci projektu Goethe-Institutu **Pěkně od začátku**.*

© 2011 Bloomsbury Berlin. Veškerá práva vyhrazena.

<http://www.goethe.de/cesko/pekneodzacatku>

Frerk nemá playstation, mobil ani gameboye. Z televize děti hloupnou, tvrdí jeho maminka. Jedině rádio, tu a tam. Rádio Frerk poslouchat smí, rozhlasové hry pro děti, tisíceré díky. Přitom už chodí do čtvrté třídy a ostatní děti se dívají na všechno možné. Když si o přestávce hrajou na školním dvoře na honěnou, Frerka pokaždé chytí jako prvního. Když jezdí na kole, nosí chrániče na kolena a při mikádu se mu třesou prsty. Když se ulicemi řítí policejní auto se sirénou a modrým majáčkem, schová se Frerk do křoví. A v autobuse Frerk nemluví, oběma rukama pevně svírá sedadlo, jinak hned zbledne jako křída a musí zvracet. Frerk se snadno rozbere, když ho někdo lechtá, neumí pískat na prsty ani hýbat ušima. Když někdo vypráví vtip, musí se Frerk nejdřív zamyslet, a pak už je často pozdě na to, aby se smál. Když zkouší udržet fotbalový míč ve vzduchu, zvládne nanejvýš dva kopy, zavázat si tkaničku se naučil až v šesti letech a z coly se mu točí hlava.

Ale to všechno je mu najednou jedno, úplně zničehonic a jako blesk z čistého nebe. Kašlu na to, říká si Frerk, je mi to fuk, totálně ukradený, naprosto volný, nemá to význam – protože z Frerka je náhle člověk s tajemstvím. S tajemstvím v kapse u kalhot.

*Ukázku z knihy Finn-Ole Heinricha „Frerk, du Zwerg!“ (str. 5-35) přeložila Michaela Škultéty.
Překlad vznikl v rámci projektu Goethe-Institutu **Pěkně od začátku**.*

© 2011 Bloomsbury Berlin. Veškerá práva vyhrazena.

<http://www.goethe.de/cesko/pekneodzacatku>